

KARLSTADS KOMMUN

BESLUTAD AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2024-06-18 §102

Dnr KS/2023:597

Torskeds naturreservat

Karlstads kommun, Värmlands län

Innehållsförteckning

Bildande av Torskeds naturreservat

1. Beslut	3
2. Syfte med naturreservatet	3
3. Skälen för beslutet	4
4. Föreskrifter för naturreservatet	4
5. Ärendets beredning	6
6. Kommunens motivering och samlade bedömning	9
7. Tillämplig lagstiftning	11
8. Upplysningar	11
9. Hur man överklagar	11

Bilaga 1 – Beslutskarta

Bilaga 2 – Karta för B-föreskrifter

Bilaga 3 – Skötselplan

Bilaga 4 – Skötselplanekarta

Bilaga 5 – Hur man överklagar kommunens beslut

Bildande av Torskeds naturreservat

1. Beslut

Områdesskydd

Karlstads kommun beslutar att det område som markerats på bifogad karta (bilaga 1) skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Reservatets namn ska vara Torskeds naturreservat.

Föreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Karlstads kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att de föreskrifter som anges i avsnitt 4 nedan ska gälla i naturreservatet.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) fastställer Karlstads kommun bifogad skötselplan (bilaga 3) för att säkerställa naturreservatets långsiktiga vård.

Förvaltare

Karlstads kommun är förvaltare för naturreservatet. Beslutet meddelas med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd (1998:1252).

2. Syfte med reservatet

Det övergripande syftet med naturreservatet är att långsiktigt säkerställa att ett område som har betydelse för biologisk mångfald samt även landskapsbild och friluftsliv återställs, bevaras och utvecklas.

Vidare är syftet att:

- Återställa och bevara öppna, blomrika marker av betydelse för en rik fauna av fjärilar och andra insekter, i synnerhet brun gräsfjäril.
- Skapa förutsättningar för en större population av brun gräsfjäril och andra fjärilsarter och förbättra spridningsmöjligheterna mellan flera mindre livsmiljöer i Örtområdet.
- Bevara och utveckla partier med lövträd, bland annat ask, i anslutning till den öppna marken.
- Återställa och utveckla områdets upplevelsevärde och landskapsbild samt tillgängliggöra området för besökare.

Syftet ska uppnås genom att:

- Nuvarande granplantering avverkas och området därefter hålls huvudsakligen öppet genom kontinuerlig skötsel i form av slåtter eller bete.

- Partier med lövträd, i synnerhet ask och andra ädellövträd, rönn, viden och blommande buskar bevaras och gynnas genom viss frihuggning och hamling. Lövträd såsom lind, lönn, ek, oxel, rönn och viden samt buskar kan även planteras.
- Information om områdets naturvärden och kulturhistoria ska finnas tillgänglig för allmänheten.
- Området görs lättillgängligt för besökare med friluftsanläggningar såsom gångstig, rastplatser, eldstäder, dass och brygga.

3. Skälen för beslutet

Reservatsområdet är värdefullt för brun gräsfjäril som är en internationellt ovanlig art som har stor potential att öka i antal om restaureringsåtgärder genomförs. Området är också värdefullt för andra fjärilar och pollinerande insekter.

Återskapande av de öppna marker där det idag växer granskog är nödvändigt för att populationer av brun gräsfjäril och andra insektsarter ska kunna finnas kvar och utvecklas inom området.

Att öppna upp markerna mellan hembygdsgården och sjön Östra Örten gynnar också platsens landskapsbild och upplevelsevärde, vilket stärker platsens betydelse för allmänhetens friluftsliv.

4. Föreskrifter för naturreservatet

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. avverka eller på annat sätt skada levande träd och buskar,
2. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grova grenar,
3. uppföra byggnad, väg, luftledning, markledning eller andra fasta anordningar och anläggningar,
4. ta mark i anspråk för skogsplantering,
5. utföra mekanisk markbearbetning, inklusive plöjning,
6. utföra markavvattnande åtgärder,
7. tippa eller anordna upplag,
8. använda kalk, gödsel, växtnäringsämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
9. uppföra stängsel eller andra inhägnader, med undantag av stängsel för betesdjur,
10. framföra motorfordon.

Utan kommunens tillstånd är det också förbjudet att:

11. inplantera djur och växter,

12. sätta upp tavla, plakat eller skylt, annat än tillfälligt eller för områdets syfte och skötsel,
13. utföra viltvårdsåtgärder annat än jakt och anlägga åtelplats,
14. anordna läger, idrottstävlingar eller andra evenemang som kan medföra slitage på mark eller vegetation.

Undantag:

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A-föreskrifterna gäller inte normalt underhåll av befintliga byggnader, vägar, kablar/ledningar, brunn, avloppsanläggning och andra befintliga anläggningar. Utbyte av befintliga kablar/ledningar och avloppsanläggning i samma läge ingår i normalt underhåll.

A1 gäller inte fällning av träd som riskerar att skada befintlig byggnad eller riskerar att falla över väg.

A10 gäller inte framförande av motorfordon på befintlig bilväg.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom reservatet i dess helhet eller inom de särskilt utpekade områden som framgår av bilaga 2 (se hänvisning efter varje relevant punkt):

1. röjning och utmärkning av reservatets yttergränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning av informationstavlor i enlighet med bilaga 2,
3. avverkning av träd, fräsning av stubbar, harvning, utplaning av mark och eventuellt spridning av fröer från reservatsområdet eller liknande miljöer i Örtområdet under restaureringsfas inom utpekade skötselområden i bilaga 2,
4. återkommande hamling, frihuggning, gallring och röjning inom utpekade skötselområden i bilaga 2, som syftar till att gynna naturvärden eller upplevelsevärden,
5. plantering av lövträd såsom lind, lönn, ek, oxel, rönn och viden samt buskar inom utpekade skötselområden i bilaga 2,
6. bete eller slätter samt stängsling för betesdjur inom utpekade skötselområden i bilaga 2,
7. rensning av diket som visas på karta i bilaga 2 om det finns behov för bilvägen eller för att området ska kunna skötas med traktorslätter,
8. anläggning av en traktoröverfart över diket som visas på karta i bilaga 2,
9. anläggning och underhåll av friluftsanordningar så som gångstig, rastplatser, eldstäder, dass och brygga med ungefärlig placering enligt karta i bilaga 2 samt passager över/genom stängsel,

10. avverkning av riskträd som bedöms utgöra fara för liv och egendom eller som riskerar att skada friluftsanordningar,
11. undersökningar eller inventeringar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter, strukturer eller miljöer,
12. åtgärder i syfte att motverka förekomst av invasiva främmande arter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, stående eller omkullfallna,
2. plocka mossor, lavar eller vedsvampar,
3. fånga eller insamla ryggradslösa djur samt individer av andra djurgrupper med undantag för markägarens jaktförvaltning,
4. gräva eller dra upp kärlväxter,
5. tippa eller anordna upplag,
6. framföra motordrivet fordon,
7. cykla,
8. rida,
9. göra upp eld annat än på anvisad plats.

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att:

10. anordna läger, idrottstävlingar eller andra evenemang som kan medföra slitage på mark eller vegetation.

Undantag:

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C6-8 gäller inte befintlig bilväg.

C6 gäller inte under perioden 21 juli-31 mars vid tillfällig användning av delar av skötselområde 1 för parkering av fordon i samband med evenemang vid hembygdsgården förutsatt att det kan ske utan körskador på marken. Vid sådana tillfällen ska det tydligt anvisas inom vilken del som parkering är tillåten.

5. Ärendets beredning

Förslaget till beslut har remitterats till berörda sakägare, myndigheter, angränsande fastighetsägare samt organisationer som kan tänkas ha synpunkter på skyddet av området.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen tillstyrker inrättandet av reservatet och har framfört följande synpunkter:

- Det föreslagna syftet med naturreservatet inkluderar kulturmiljö. Länsstyrelsen menar att syftet behöver omformuleras då Miljöbalkens 7 kap 4§ inte ger stöd för att bilda naturreservat med kulturmiljö som syfte. Länsstyrelsen föreslår vidare att begreppet ”rekreation” byts ut till ”friluftsliv” för att använda samma vokabulär som lagtexten.
- Åtgärder som föreslås i skötselplanen för området behöver ha stöd i både B-föreskrifter och syftet med reservatet. Länsstyrelsen noterar att det under B-föreskrifterna finns skötselåtgärder som inte tas upp i texten som beskriver hur syftet ska uppnås (stycket ”Syftet ska uppnås genom att”).
- Länsstyrelsen önskar att skälen för beslutet formuleras tydligare så att det klart framgår vilka de prioriterade bevarandevärdena är.
- Länsstyrelsen noterar att det under A-föreskrifterna saknas ett undantag för framförande av motorfordon på befintlig bilväg.
- Länsstyrelsen föreslår att kommunen använder formuleringen ”gäller inte” i stället för ”utför inte hinder för” i samband med undantag från föreskrifterna.
- Länsstyrelsen föreslår att kommunen ser över begreppet ”matsvamp” under föreskriften C2 då detta är otydligt.
- C-föreskrifterna C6 till och med C8 har formulerats för att ge möjlighet att använda befintlig bilväg. För att göra föreskrifterna mer lättlästa och enhetliga föreslår Länsstyrelsen att undantagen i stället samlas under C-föreskrifterna.
- Föreskriften C8 gäller ett förbud mot att rida. Länsstyrelsen föreslår att föreskriften formuleras så att även att ”leda häst” är förbjudet.
- Under avsnittet ”Kommunens motivering och samlade bedömning” nämns landskapsbildsskydd. Detta tas bort då landskapsbildsskyddet har upphävts.
- Länsstyrelsen föreslår vidare att kommunen ser över hänvisningar till lagtexten under stycket ”Samlad bedömning”.

Kommunledningskontoret, Karlstads kommun har ställt sig positiv till reservatsbildningen och framför att det ligger i linje med granskningsförslaget till ny översiktsplan för kommunen. Vidare har kommunledningskontoret efterlyst ett utförligare resonemang om hur frilufts- och besöksvärdena ska bevaras och utvecklas, en tydligare beskrivning av hur reservatsbildningen förhåller sig till riksintresseområdet som delvis överlappar med reservatsområdet samt att texten om landskapsbildsskydd i området tas bort, eftersom det har upphävts.

Två närboende har uttryckt sig mycket positivt över kommunens avsikt att bilda naturreservatet. De har också bidragit med information och framfört önskemål om att lövlunden i skötselområde 5 bör skötas med inriktning att återskapa den tidigare gårdsmiljön, att lokalt material används om plantering av lövträd och buskar ska ske, att det bör övervägas om ask är ett lämpligt trädslag för hamling med tanke på risken

att få in askskottssjuka samt att det är viktigt att avverkningen av granskogen sker vid lämplig tid på året för att undvika körskador.

Ellevio som har markförlagda kablar i området har framfört att de med hänvisning till undantaget för normalt underhåll förutsätter att de vid behov kan ersätta kablarna.

Utöver dessa har remissvar inkommit från Skogsstyrelsen, Trafikverket, Skanova (Telia company) AB, miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, stadsbyggnadsförvaltningen, tre sakägare och en angränsande fastighetsägare som alla har tillstyrkt reservatsförslaget eller framfört att de inte har något att erinra. Några har bidragit med information eller ställt frågor som inte har föranlett några ändringar i beslutet.

Kommunens bemötande av remissvar

Länsstyrelsens synpunkter har beaktats och justeringar har gjorts i beslutet i enlighet med samtliga synpunkter med undantag för förslaget om att lägga till ett förbud i C-föreskrifterna som omfattar även att leda häst inom reservatet. Kommunen ser inte att ett sådant förbud är motiverat i nuläget. Ordet kulturmiljö har tagits bort ur syftet och ordet rekreation har ändrats till friluftsliv. Motsvarande ändring har också gjorts i avsnittet med kommunens motivering. I skötselplanens beskrivning av bevarandevärden har biologisk mångfald och friluftsliv lyfts fram som de prioriterade bevarandevärdena, medan landskapsbild och kulturmiljö beskrivs som övriga bevarandevärden. Detta ändrar inte kommunens inriktning och skötsel för naturreservatet. Förbudet att plocka svamp har omformulerats så att det endast gäller vedsvampar. Texten om landskapsbildsskydd har tagits bort.

Utifrån kommunledningskontorets synpunkter har texten i avsnittet ”Kommunens motivering och samlade bedömning” kompletterats med restaureringens betydelse för områdets upplevelsevärde och därmed det rörliga friluftslivet och i förlängningen även naturaknuten turism. I samma avsnitt har texten om riksintresseområdet förtydligats och texten om kommunens översiktsplan uppdaterats utifrån granskningsförslaget till ny översiktsplan.

De närboendes information och önskemål har beaktats och utifrån dessa har några ändringar gjorts i skötselplanen. I skötselområde 2 och 4 har tillägg gjorts om att i möjligaste mån använda plantor från trakten vid plantering av lövträd och buskar och i skötselområde 4 har en formulering om att företrädesvis välja ask vid hamling tagits bort. Ett tillägg har gjorts i skötselområde 5 om att stenmuren röjs fram. Skötselplanen fokuserar i skötselområde 5 mer på att bevara och utveckla värden för biologisk mångfald än att återskapa den tidigare gårdsmiljön. Delvis går detta hand i hand, exempelvis genom att bevara och frihugga vissa lövträd, fruktträd och buskar.

Efter Ellevios yttrande har undantaget för normalt underhåll av befintliga anläggningar förtydligats med ett tillägg om att även utbyte av befintliga kablar/ledningar och avloppsanläggning i samma läge ingår i normalt underhåll.

6. Kommunens motivering och samlade bedömning

Motivering

På markerna mellan Älvsbacka hembygdsgård i Torsked och sjön Östra Örten finns förutsättningar att genom restaureringsåtgärder återskapa, bevara och utveckla värden för biologisk mångfald, landskapsbild och friluftsliv.

De kvarvarande öppna markerna kring hembygdsgården är av stort värde för fjärilar och andra insekter. Bland annat förekommer den rödlistade och EU-listade fjärilsarten brun gräsfjäril (*Coenonympha hero*) sparsamt i området. Brun gräsfjäril är också en av de arter som Karlstads kommun valt att peka ut som ansvarsart för kommunen. Genom restaurering och framtida skötsel av dess livsmiljö finns goda förutsättningar för att långsiktigt bevara en större population av brun gräsfjäril med bättre spridningsmöjligheter för arten inom Örtenområdet.

Förekomsten av brun gräsfjäril och förutsättningarna att förbättra livsmiljöer och spridningsvägar för arten är det främsta motivet för bildande av ett naturreservat, men genom restaurering och reservatsbildning gynnas samtidigt andra arter med liknande krav på livsmiljöer samt värden för landskapsbild upplevelse och friluftsliv.

För att området ska återfå, behålla och utveckla sina höga värden behöver marken undantas från skogsproduktion och annan exploatering. Det är också nödvändigt att det sker en restaurering och en kontinuerlig framtida skötsel för att hålla markerna öppna. Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden där restriktioner krävs för att värden ska kunna bevaras och utvecklas långsiktigt.

Beslutet bidrar till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden och till de nationella miljökvalitetsmålen ”Ett rikt odlingslandskap” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Det bidrar också till att uppfylla de nationella friluftsmålen, exempelvis ”Skyddade områden som resurs för friluftslivet” och ”Starkt engagemang och samverkan”, då restaurering och framtida skötsel av naturreservatet planeras att genomföras i nära samarbete med den lokala hembygdsföreningen.

Gränsen mot sjön har placerats i vattnet, 10 meter ut parallellt med strandlinjen enligt beslutskartan (bilaga 1) för att undvika att reservatsgränsen ligger precis i strandlinjen, eftersom det är en osäker gräns som kan variera.

Planeringsstatus

Riksintresse

Områdets södra del ligger inom riksintresseområdet Örtensjöarna som är av riksintresse för naturvård. Riksintresset omfattar ett stort område kring Västra Örten och södra delen av Östra Örten där terrängen är kraftigt kuperad som en följd av bergarten hyperit. Inom riksintresseområdet finns också delområden med höga biologiska kvaliteter, både skogsområden och mindre odlingspartier med förekomst av ängs- och hagmark med rik flora. Dessa är av stor betydelse för upplevelsen av landskapet. Vid översyn av riksintresseområden för naturvård 2023 har Länsstyrelsen Värmland föreslagit till naturvårdsverket att hela det planerade reservatsområdet vid

Torsked ska bli en del av riksintresset Örtensjöarna. Att skydda och restaurera området vid Torsked går i linje med riksintresseområdets värden.

Strandskydd

Strandskyddet är i området utökat till 200 meter, vilket innebär att nästan hela reservatsområdet ligger inom strandskyddat område. Endast några mindre delar i norr och närmast hembygdsgården ligger utanför strandskyddet.

Översiktsplan och detaljplan

Bildandet av naturreservatet Torsked bedöms vara förenligt med kommunens översiktsplan. I Karlstads kommuns gällande översiktsplan från 2012 ligger hela reservatsområdet inom ett stort område kring Örtensjöarna som redovisas ha rekreativvärden. Det framgår också att hela området ingår i länsstyrelsens kulturmiljöprogram och att större delen av reservatsområdet ligger inom naturvärdesområde. I granskningshandling till ny översiktsplan är området redovisat i sin helhet som område för natur och friluftsliv på markanvändningskartan. Torsked finns också utpekad som ett område som ska skyddas långsiktigt.

Två inriktningar i kommunens översiktsplan (både gällande översiktsplan och granskningsförslag till ny översiktsplan) för riksintresseområdet Örtensjöarna är att *"Kommunen anser det vara av stor vikt att odlingslandskapet hävdas"* samt *"De speciella naturförhållandena gör området attraktivt för naturanknuten turism och rörligt friluftsliv. Kommunen kan komma att medverka till en utveckling av sådan verksamhet genom att göra området mer tillgängligt"*.

Att skydda och restaurera området vid Torsked överensstämmer med översiktsplanen. Friluftsliv är en del av syftet med reservatsbildningen och genom återskapande av de öppna markerna ökar områdets upplevelsevärde. Det finns en vilja att tillgängliggöra området mer för människor så att besökare kan ta del av den vackra och spännande natur- och kulturmiljön. På så vis kan området bli en målpunkt för naturanknuten turism i kommunens norra del. Naturreservatet innebär inget hinder för besökare och evenemang, så länge det inte handlar om evenemang som kan medföra slitage på mark eller vegetation. Då krävs enligt C-föreskrifterna tillstånd från kommunen.

Området berörs inte av någon detaljplan.

Naturvårds- och friluftsplen för Karlstads kommun

Den del som ligger inom riksintresset för naturvård har i "Karlstads kommuns naturvårds- och friluftsplen, del 3 värdefulla naturområden" klass 1 (högsta naturvärde). Den norra delen, som ligger utanför riksintresseavgränsningen, ligger inom ett område kring Östra Örten av klass 3 (högst naturvärde).

Kulturmiljöprogram för Värmland

I kulturmiljöprogrammet "Ditt Värmland" från 1989 finns området kring Östra Örten beskrivet som ett värdefullt område och Torsked omnämns i beskrivningen.

Samlad bedömning

Med hänsyn till områdets betydelse för naturvärden och potential för friluftsliv bedöms naturreservatsbildningen vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med kommunens översiktsplan (både

gällande översiktsplan och granskningshandling till ny översiktsplan). Kommunen bedömer därför att området bör förklaras som naturreservat.

Inskränkningar i den enskildes rätt att använda marken går inte längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet tillgodoses.

Sammantaget är förutsättningarna uppfyllda för att inrätta reservatet med föreskrifter enligt ovan.

7. Tillämplig lagstiftning

Ett mark- eller vattenområde får av kommunen eller länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara naturmiljöer eller tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap 4§ miljöbalken).

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet får beslutet förenas med föreskrifter. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (se 7 kap 5, 6, 25 och 30§§ miljöbalken).

I varje beslut om bildande av ett naturreservat ska, enligt 3 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård fastställas.

8. Upplýsningar

Beslutet kungörs på karlstad.se samt i ortstidning.

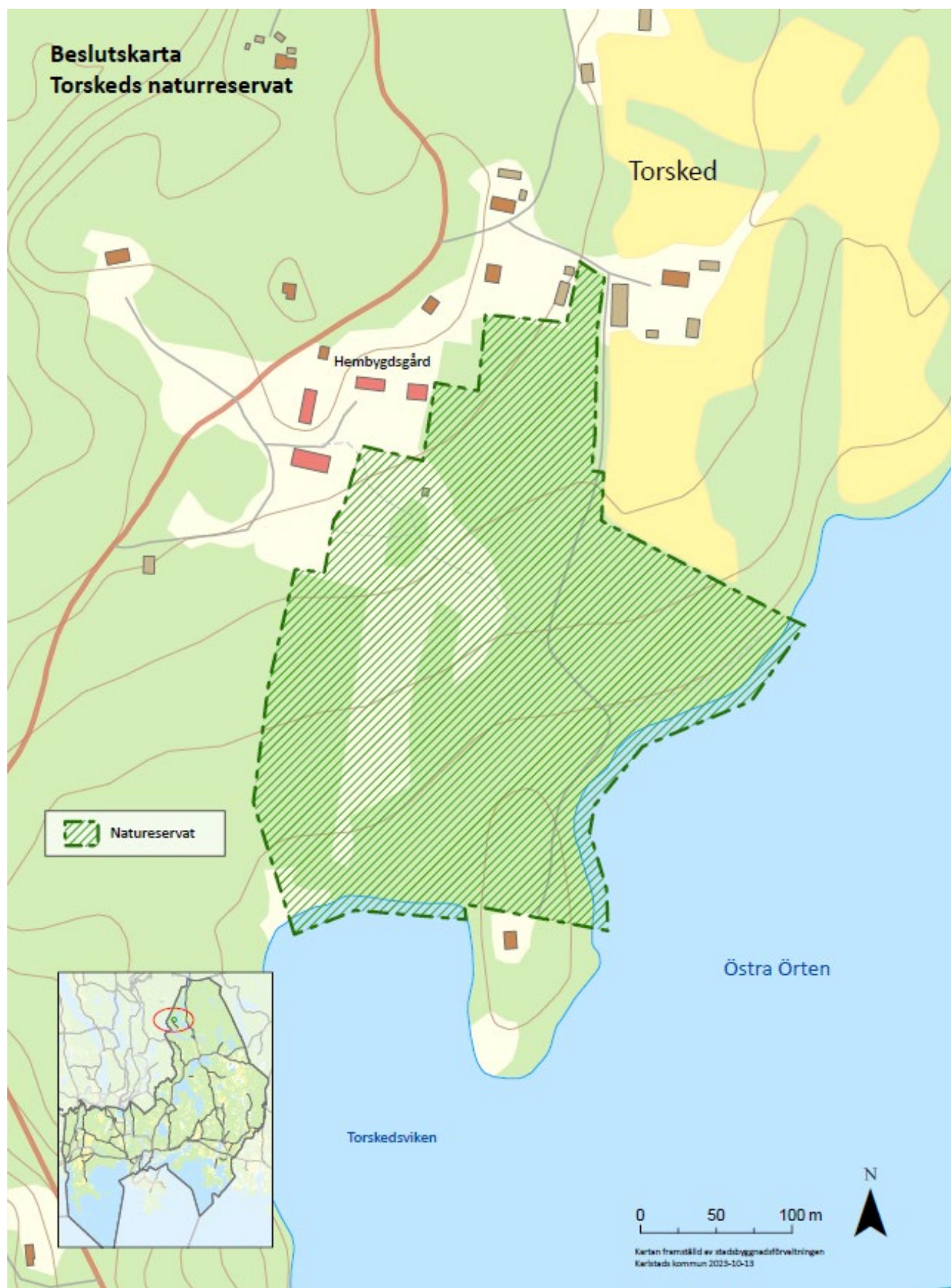
Karlstads kommun kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

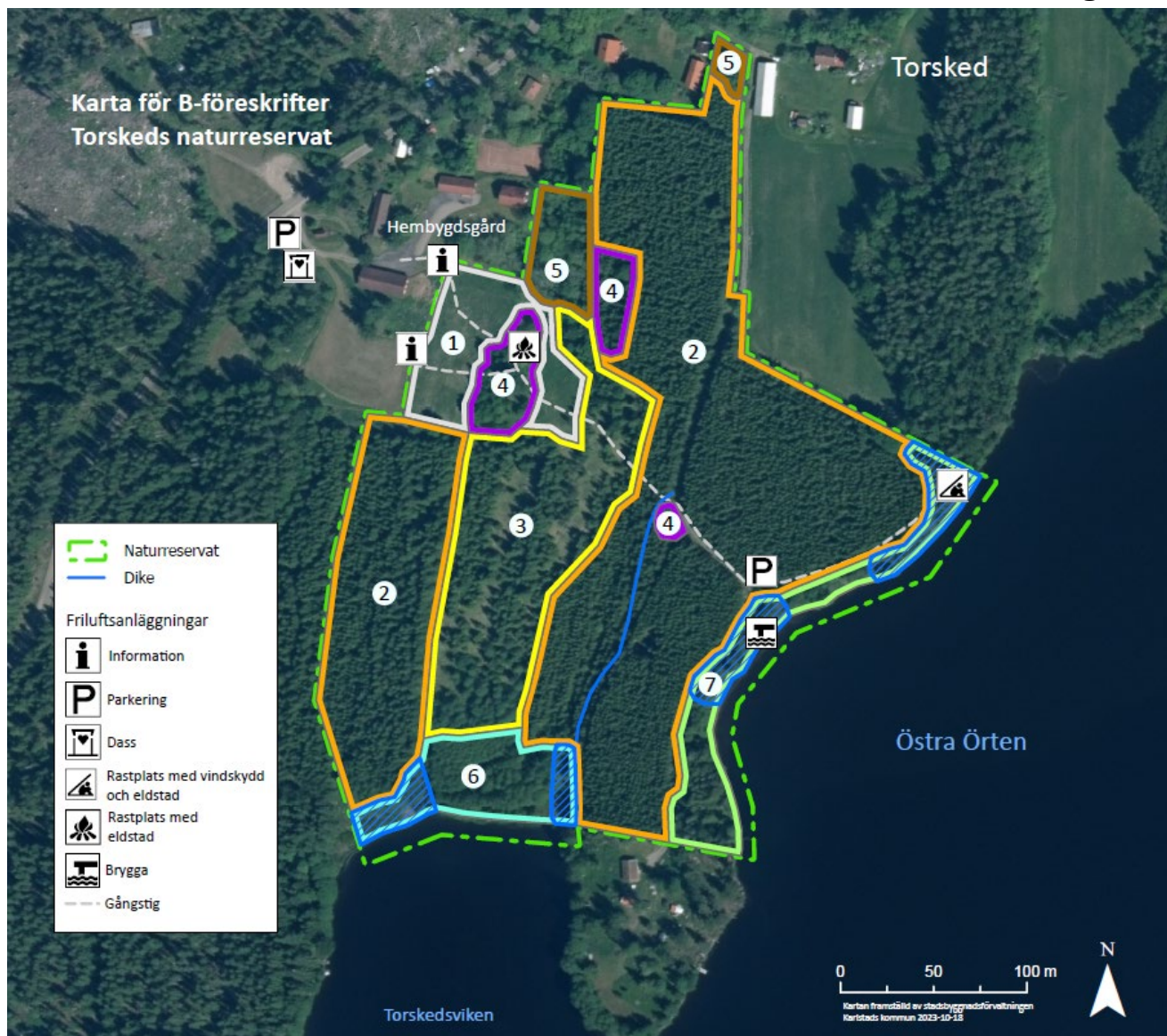
Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas. C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån tillåten pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

9. Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen Värmland. Se bilaga 5.

Område 1 – Slätter eller bete, röjning av eventuellt sly

Område 2 och 3 – Restaurering genom avverkning av träd, fräsning av stubbar, harvning och utplaning av mark, slätter eller bete, slyröjning, plantering av lövträd och buskar (omr 2), spridning av fröer från liknande miljöer i Örtenområdet, hamling av några lövträd

Område 4 – Avverkning av träd, slyröjning, hamling av några lövträd, plantering av lövträd och buskar

Område 5 – Högst vart 3:e år frihuggning för att gynna ask, lönn, rönn, sälg, fruktträd, en och blommande buskar, uttag av gran som konkurrerar med lövträd och buskar, framröjning av stenmur

Område 6 – Underväxtröjning av gran, inom snedstreckade delar på kartan skapa och upprätthålla ett par öppna stråk ner mot vattnet

Område 7 – Inom snedstreckade delar på kartan skapa öppna partier mot vattnet mellan trädgrupper som sparas, gran hålls undan i den lövdominerade delen

Slätter får ske i hela reservatet utom område 5, 6, 7. Bete och stängsling för bete får ske inom hela reservatet utom område 5 och 7.

I hela området ska invasiva främmande arter bekämpas.

Fler informationstavlor om områdets naturvärden och kulturhistoria får placeras i området.

Skötselplan för Torskeds naturreservat

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte	15
2. Administrativa data	15
3. Historisk och nuvarande markanvändning	16
4. Bevarandevärden	17
4.1 Prioriterat bevarandevärde - biologisk mångfald	17
4.2 Prioriterat bevarandevärde - friluftsliv	18
4.3 Övriga bevarandevärden - landskapsbild och kulturmiljö	18

PLANDEL

5. Skötselområden med bevarandemål och skötselåtgärder	19
5.1 Skötselområde 1: Öppen mark	19
5.2 Skötselområde 2: Restaureringsmark granplantering	20
5.3 Skötselområde 3: Restaureringsmark igenväxningsmark	21
5.4 Skötselområde 4: Åkerholmar	23
5.5 Skötselområde 5: Lövlund	24
5.6 Skötselområde 6: Strandskog söder	25
5.7 Skötselområde 7: Strandskog öster	26
5.8 Skötselområde 8: Friluftsanläggningar	27
6. Dokumentation och uppföljning	28
7. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	29
8. Referenser	30

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte

Det övergripande syftet med naturreservatet är att långsiktigt säkerställa att ett område som har betydelse för biologisk mångfald samt även landskapsbild, och friluftsliv återställs, bevaras och utvecklas.

Vidare är syftet att:

- Återställa och bevara öppna, blomrika marker av betydelse för en rik fauna av fjärilar och andra insekter, i synnerhet brun gräsfjäril.
- Skapa förutsättningar för en större population av brun gräsfjäril och andra fjärilsarter och förbättra spridningsmöjligheterna mellan flera mindre livsmiljöer i Örtområdet.
- Bevara och utveckla partier med lövträd, bland annat ask, i anslutning till den öppna marken.
- Återställa och utveckla områdets upplevelsevärde och landskapsbild samt tillgängliggöra området för besökare.

Syftet ska uppnås genom att:

- Nuvarande granplantering avverkas och området hålls huvudsakligen öppet genom kontinuerlig skötsel i form av slåtter eller bete.
- Partier med lövträd, i synnerhet ask och andra ädellövträd, rönn, viden och blommande buskar bevaras och gynnas genom viss frihuggning och hamling. Lövträd såsom lind, lönn, ek, oxel, rönn och viden samt buskar kan även planteras.
- Information om områdets naturvärden och kulturhistoria ska finnas tillgänglig för allmänheten.
- Området görs lättillgängligt för besökare med friluftsanläggningar såsom gångstig, rastplatser, eldstäder, dass och brygga.

2. Administrativa data

Objektsnamn	Naturreservatet Torsked
Skyddsform	Naturreservat
Läge	Torsked vid Östra Örtens västra strand, cirka 14 km nordväst om Molkom
Län	Värmlands län
Kommun	Karlstads kommun
Markägare	Privat / Förening
Förvaltare	Karlstads kommun
Total area	ca 8,5 ha

3. Historisk och nuvarande markanvändning

Marken mellan Älvsbacka hembygdsgård och sjön Östra Örten utgörs av före detta åkermark som troligen brukades under lång tid. På häradskartan från 1880-talet utgörs området av åker med tre åkerholmar sydost om hembygdsgården och en smal strandskog. Där framgår också att odlingslandskapet väster om Östra Örten på den tiden hängde samman på ett annat sätt än idag. Även då var dock odlingsmarkerna av det småskaliga slaget med åkrar och betesmarker insprängda mellan skogbevuxna höjder. Hembygdsgården invigdes 1961 efter att dåvarande Älvsbacka kommun köpt in gården och skänkt den till hembygdsföreningen 1948.

År 1991 planterades delar av marken inom naturreservatet igen med gran som nu vuxit upp till en 30-årig granskog. Övriga delar av åkermarken, med undantag för ett litet område direkt söder om hembygdsgården som slåttras årligen, har vuxit igen successivt. Närmast stränderna växer lövskog och blandskog som etablerat sig på naturlig väg. Direkt öster om hembygdsgården finns ett mindre område med lövskog där några av träden är gamla och i östkanten av denna finns resterna av en stenmur. Strax söder om lövskogen ligger samma åkerholme som på 1800-talet, nu relativt tätt bevuxen med lövträd. På åkerholmen finns en gammal smedja och en jordkällare. De andra två åkerholmarna från 1800-talets karta finns också kvar, men ligger nu gömda inne i granplanteringen.

Ortofoto över området från 1971.

4. Bevarandevärden

Det finns flera värden i området som motiverar att granplanteringen vid Torsked tas bort och de tidigare öppna markerna återskapas och får en långsiktig skötsel med slåtter eller bete. Prioriterade bevarandevärden för reservatsbildningen är biologisk mångfald och friluftsliv. Som övriga bevarandevärden beskrivs också landskapsbild och kulturmiljö.

4.1 Prioriterat bevarandevärde – biologisk mångfald

Ett vackert och kuperat landskap omger så gott som hela Östra Örten. Lite större sammanhängande odlingsmarker finns främst på den östra sidan av sjön. I sydväst finns täta skogar och i väster finns några småskaliga odlingslandskap som öppningar i skogen vid Sundängarna, Stenviken och Torsked. På dessa marker har bland annat flera intressanta fjärilsarter hittats. Historiskt har de öppna markerna på västsidan varit större och mer sammanhängande än idag.

De kvarvarande öppna markerna kring hembygdsgården är av stort värde för fjärilar och andra insekter. I området har rödlistade arter som brun gräsfjäril (NT = nära hotad), violettekantad guldvinge (NT), ängsmetallvinge (NT), klöverhumla (NT) och svävflugedagsvärmare (NT) hittats. I området finns också några exemplar av trädet ask som är rödlistad i kategorin EN (starkt hotad) och kärlväxten brunklöver (NT). I små sandblottor intill hembygdsgården har även tidigare rödlistade arter av vildbin påträffats, så som småfibblebi och praktbyxbi. I vägkanten nära infarten till hembygdsgården växer den rödlistade blomman skogsklocka (NT).

Den gräs- och örtflora som finns kvar i området utgörs mestadels av allmänt förekommande arter, men den är blomrik och gynnsam för många pollinerande insekter. Särskilt viktiga örter för larverna av flera dagflygande fjärilar är gulvial, kråkvicker, åkervädd, ängsvädd, ängssyra, vänderot, violer, kovall, strätta och midsommarblomster. Flera av dessa örter, liksom bland annat olika arter av fibblor, blåklockor, tistlar, klöver och smörblommor är också viktiga som pollen- och nektarkällor åt fjärilar och andra insekter.

Brun gräsfjäril är en fokusart för restaurering av markerna vid Torsked. Den är internationellt hotad och ingår i EU:s art- och habitatdirektiv, bilaga 4, vilket innebär att det är förbjudet att skada eller förstöra dess fortplantningsområden eller viloplats. Brun gräsfjäril är också en av Karlstads kommuns ansvarsarter, vilket innebär att det är en art som kommunen väljer att satsa lite extra på att gynna. Brun gräsfjäril har sitt kärnområde i Sverige, Norden och hela Västeuropa i Värmland och södra halvan av Dalarna. Många av de rapporterade observationerna inom kommunen är från området kring Örtensjöarna. Brun gräsfjäril förekommer främst på blomrika gräsmarker i skogslandskapet och är främst knuten till områden med småskaligt jordbruk. Arten hotas främst av igenväxning och igenplantering av lämpliga gräsmarker. Åtgärder som gynnar brun gräsfjäril är att hålla gräsmarkerna öppna genom regelbunden hävd där man fraktar bort den slagna vegetationen. Andra viktiga åtgärder är att lämna kvar före detta åkermarker utan nyplantering av träd och behålla spridningskorridorer

mellan lämpliga områden där fjärilen kan förflytta sig mellan olika gräsmarker. På större gräsmarker är smärre inslag av träd och buskar gynnsamt för att öka variationen av mikroklimat.

4.2 Prioriterat bevarandevärde - friluftsliv

Hembygdsgården är en samlingspunkt för människor i bygden och har så varit i än högre grad förr i tiden. Då ordnades regelbundet aktiviteter som logdans med mera och många minns tiden när det var fri utsikt ner mot sjön och ut över det spektakulära kuperade Örtensjö-landskapet.

Hembygdsföreningen som anordnar olika aktiviteter vid hembygdsgården har sedan länge strävat efter att återskapa det öppna landskapet. Genom att återskapa de öppna markerna ökar områdets upplevelsevärde och därmed värdet för allmänhetens friluftsliv. I samband med reservatsbildning och restaurering finns också en vilja att tillgängliggöra området mer för människor så att besökare kan ta del av den vackra och spännande natur- och kulturmiljön. På så vis kan området bli en målpunkt för naturanknuten turism och friluftsliv i kommunens norra del.

Utblick från hembygdsgården 1986 (foto Jan Bengtsson)

4.3 Övriga bevarandevärden - landskapsbild och kulturmiljö

Det fanns förr en fantastisk utsikt från hembygdsgården i Torsked över ett kuperat öppet odlingslandskap närmast gården och sjön Östra Örtensjön nedanför, men granplanteringen har gjort att sjöutsikten idag är i stort sett obefintlig. I kulturmiljöprogrammet "Ditt Värmland" från 1989 finns området kring Östra Örtensjön också beskrivet som ett värdefullt område och Torsked omnämns i beskrivningen.

Att restaurera området och återskapa de öppna markerna mellan hembygdsgården och sjön innebär att en del av ett gammalt kulturlandskap återskapas och att värdet för landskapsbilden höjs.

PLANDEL

5. Skötselområden med bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats in i 8 skötselområden:

1. Öppen mark
2. Restaureringsmark granplantering
3. Restaureringsmark igenväxningsmark
4. Åkerholmar
5. Lövlund
6. Strandskog söder
7. Strandskog öster
8. Friluftsanläggningar

5.1 Skötselområde 1: Öppen mark

Areal: cirka 0,5 ha

Beskrivning:

I nuläget den enda del av reservatsområdet som utgörs av sammanhängande öppen mark med gräs- och örtflora. Marken sluttar svagt mot söder. Här växer arter som ängskavle, rödklöver, alsikeklöver, rölleka, nysört, gulvial, kråkvicker, strätta, kärrtistel, midsommarblomster, stor blåklocka och knölsyska. I den östra delen har ohävdarter som hallon, älggräs och den invasiva främmande arten kanadensiskt gullris brett ut sig. Floran är trivial, men relativt artrik och gynnsam för många insektsarter. Här har bland annat brun gräsfjäril hittats årligen sedan 2004. Skötselområdets västra del utgör en målbild för restaureringsmarkerna i skötselområde 2 och 3.

Bevarandemål:

- Öppen, blomrik mark med sluten grässvål, fri från slyuppslag med undantag för enstaka utvalda exemplar av lövträd och blommande buskar.

Skötselåtgärder:

- Marken hålls fortsatt öppen genom återkommande slåtter eller bete. Slåtter ska genomföras med skärande redskap under perioden 20 juli till 31 augusti och slaget växtmaterial ska samlas ihop och föras bort från naturreservatet.
- Varje år ska någon del av skötselområde 1, 2 eller 3 lämnas utan slåtter eller bete. På så vis kommer det finnas tillgång till nektarblommor hela sommaren, vilket kan passa olika insektsarter och fjolårsgräs som bland annat nyttjas av larver av brun gräsfjäril finns alltid i området.
- Blommande buskar, inklusive viden, kan i enstaka små grupper tillåtas växa upp. Övrig sly ska hållas undan.
- Invasiva främmande arter ska bekämpas oavsett tid på året.

5.2 Skötselområde 2: Restaureringsmark granplantering

Areal: cirka 4,8 ha

Beskrivning:

Tät, ung granskog som i de östra delarna planterades 1991 och i övriga delar något senare. Mot åkermarken i den östra delens norra kant står några fina äldre lövträd. Fältskiktet är i stort sett obefintligt och utgörs främst av mossor i ett tunt lager. I den östra delen är marken kraftigt fåråd av markberedning och granarna står i raka rader. Ett gammalt dike som i vissa delar börjat meandra rinner genom området ner mot viken i söder. I den västra delen är marken jämn och svagt sluttande mot söder.

Bevarandemål:

- Öppen, blomrik mark med sluten grässvål, fri från slyuppslag med undantag för spridda exemplar och små grupper av lövträd och blommande buskar.

Restaureringsåtgärder:

- All gran avverkas. Virke, ris och toppar samlas ihop och körs bort från området. Viktigt att det inte uppstår körskador.
- De få lövträd och buskar som finns i skötselområdet sparas.
- Stubbarna inklusive rotben fräses bort och marken jämnas till så att marken därefter kan skötas med traktor och slåtterbalk.
- I etableringsfasen för ny markflora kan fröer spridas genom att ta hö från andra delar av naturreservatet eller liknande miljöer i Örtområdet.

Skötselåtgärder:

- Marken hålls fortsatt öppen genom återkommande slåtter eller bete. Till dess att en sluten grässvål utvecklats på marken ska årlig slåtter genomföras.

Därefter kan det vara lämpligt att lämna delar av området utan slåtter eller bete vissa år. Slåtter ska genomföras med skärande redskap under perioden 20 juli till 31 augusti och slaget växtmaterial ska samlas ihop och föras bort från naturreservatet.

- Varje år ska någon del av skötselområde 1, 2 eller 3 lämnas utan slåtter eller bete. På så vis kommer det finnas tillgång till nektarblommor hela sommaren, vilket kan passa olika insektsarter och fjolårsgräs som bland annat nyttjas av larver av brun gräsfjäril.
- Spridda lövträd av främst rönn och viden och fåtal små grupper av blommande buskar kan bevaras eller tillåtas växa upp. Övrig sly ska hållas undan.
- Mindre grupper av lövträd och buskar, till exempel lind, lönn, ek, rönn, sälg och oxel kan planteras, bland annat mot områdets ytterkanter för att skapa bryn. I möjligaste mån ska plantor från trakten användas.
- Diket som rinner genom området får rensas om det finns behov för bilvägen eller för att området ska kunna skötas med traktorslåtter. Rensning ska inte ske ända fram till strandlinjen, utan vattnet ska sista biten få rinna över den fuktiga marken i skötselområde 6.
- En traktoröverfart får anläggas över diket
- Invasiva främmande arter ska bekämpas oavsett tid på året.

5.3 Skötselområde 3: Restaureringsmark igenväxningsmark

Areal: cirka 1,3 ha

Beskrivning:

Delvis öppen, delvis igenväxande mark där gran troligtvis spridit sig spontant från angränsande bestånd. Trädsiktet är ungt och domineras av gran, men här finns även spridda lövträd och buskar, bland annat sälg, björk, asp, olvon och kanelros. Vissa stråk är fria från träd och buskar och har fortfarande en sluten grässvål med gräs och

örter. Exempel på arter som växer här är brudborste, fyrkantig johannesört, gulvial, kanadensiskt gullris, strätta och kråkvicker.

Bevarandemål:

- Öppen, blomrik mark med sluten grässvål, fri från slyuppslag med undantag för spridda exemplar och små grupper av lövträd och blommande buskar.

Restaureringsåtgärder:

- All gran avverkas. Virke, ris och toppar samlas ihop och körs bort från området. Viktigt att det inte uppstår körskador.
- I första skedet sparas alla lövträd och buskar. Därefter kan även en viss utglesning av lövträd och buskar ske. Stamformig eller rundad sälj prioriteras och om det finns även rönn, ädellöv och någon björk. De lövträd som fälls körs bort från området.
- Stubbarna inklusive rotben fräses bort och marken jämnas till så att marken därefter kan skötas med traktor och slåtterbalk. Minimera fräsning och undvik för mycket körning med maskiner i de stråk där det i nuläget finns en grässvål.
- I etableringsfasen för ny markflora kan fröer spridas genom att ta hö från andra delar av naturreservatet eller liknande miljöer i Örtområdet.

Skötselåtgärder:

- Marken hålls fortsatt öppen genom återkommande slåtter eller bete. Till dess att en sluten grässvål utvecklats på marken ska årlig slåtter genomföras. Därefter kan det vara lämpligt att lämna delar av området utan slåtter eller bete vissa år. Slåtter ska genomföras med skärande redskap under perioden 20 juli till 31 augusti och slaget växtmaterial ska samlas ihop och föras bort från naturreservatet.
- Varje år ska någon del av skötselområde 1, 2 eller 3 lämnas utan slåtter eller bete. På så vis kommer det finnas tillgång till nektarblommor hela sommaren, vilket kan passa olika insektsarter och även fjolårsgräs som bland annat nyttjas av larver av brun gräsfjäril.
- Spridda lövträd av främst rönn och viden och fåtal små grupper av blommande buskar kan bevaras eller tillåtas växa upp. Övrig sly ska hållas undan.
- Minst tre lövträd ska återkommande hamlas. De träd som väljs ut för hamling ska vara relativt unga.
- Invasiva främmande arter ska bekämpas oavsett tid på året.

5.4 Skötselområde 4: Åkerholmar

Areal: cirka 0,3 ha

Beskrivning:

I området finns tre åkerholmar. Den mest synliga är den som ligger längst västerut som är en delvis stenbunden åkerholme bevuxen med lövträd i olika åldrar. Här finns bland annat en gammal björk och ett relativt tätt träd- och buskskikt med yngre till medelålders ask, sälg, asp, björk, rönn, olvon och kanelros. På holmen finns också en gammal smedja och jordkällare samt hembygdsgårdens avloppsanläggning. De andra två åkerholmarna ligger i nuläget gömda i granplanteringen och är till största delen bevuxna med gran. Inom båda finns odlingsrösen med sprängsten och en hel del liggande död ved. Inom den östligaste ligger resterna av ett grovt lövträd.

Bevarandemål:

- Åkerholmar med glest stående spridda lövträd och buskar samt en örtrik flora och förekomst av död ved.
- Ask, sälg och rönn utgör del av trädskiktet.

Restaureringsåtgärder:

- På den västra åkerholmen glesas trädskiktet ut kraftigt genom fällning och bortkörning av ris och virke. En gammal björk samt spridda exemplar av ask, sälg, björk och rönn sparas, liksom några buskar.
- På de andra två åkerholmarna avverkas gran. Eventuella lövträd och buskar sparas.
- Enstaka exemplar av lövträd och buskar, till exempel lind, lönn, ek, rönn, sälg och oxel kan planteras. I möjligaste mån ska då plantor från trakten användas.

Skötselåtgärder:

- Uppväxande sly hålls efter genom återkommande röjning, slåtter eller bete.
- Minst tre lövträd ska återkommande hamlas. De träd som väljs ut för hamling ska vara relativt unga.
- Grövre stammar och grenar sparas som död ved i området och placeras med fördel solbelyst.
- Träd och buskar som riskerar att skada smedja, jordkällare eller avlopp hålls undan.
- Invasiva främmande arter bekämpas.

5.5 Skötselområde 5: Lövlund

Areal: cirka 0,3 ha

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av två delar, ett mycket litet område i den nordligaste delen av naturreservatet och ett lite större område direkt öster om hembygdsgården. Dessa utgörs av lundartad, gles lövskog med träd i olika åldrar och ett rikt busk- och fältskikt. Här finns inslag av äldre ask och lönn, men även säl, asp, fruktträd, lärk, gran, rönn, hägg, olvon, tibast, en och kanelros. Det finns sparsamt med klen död ved, några stenblock och mindre stenrösen inom skötselområdet. I gränsen mot granskogen i öster finns en stenmur. Fältskiktet är frodigt med växter som liljekonvalj, häckvicker, midsommarblomster, brännässla, hallon, hundkex och spridda exemplar av kanadensiskt gullris.

Bevarandemål:

- Lundartad, gles lövskog med inslag av ask, lönn, fruktträd samt ett rikt buskskikt och riklig förekomst av död ved.

Skötselåtgärder:

- I huvudsak fri utveckling av lövskogen.
- Viss frihuggning för att gynna trädslag som ask, lönn, sälg, rönn och fruktträd samt buskar som olvon, tibast, en och rosor får ske högst vart 3:e år.
- Beskrining för att gynna fruktträden får ske.
- Vid behov röja inväxande gran som riskerar att påverka lövdominansen och lövträdens utveckling.
- Död ved lämnas kvar inom området till nytta för andra arter.
- Stenmuren röjs fram.
- Invasiva främmande arter bekämpas.

5.6 Skötselområde 6: Strandskog söder

Areal: cirka 0,4 ha

Beskrivning:

Ung klibbalskog på fuktig mark där självgallring precis har börjat. Marken är tidvis översvämmad och alarna står på mer eller mindre utvecklade socklar. Här finns även inslag av björk, gran, ask och hägg. Träden i strandlinjen är något äldre än den övriga skogen. Mot vattnet finns också något öppnare parti. I fältskiktet växer bland annat tuvtåtel, älgört och liljekonvalj.

Bevarandemål:

- Ett klibbaldominerat bestånd med rik tillgång på död ved.
- Ett par öppna stråk ska finnas ända ner till vattnet för att främja variation i området samt landskapsbilden och utsikten från hembygdsgården.

Skötselåtgärder:

- I huvudsak fri utveckling av lövskogen.
- Död ved (liggande och stående) samt gamla träd lämnas.
- Vid behov röja inväxande gran som riskerar att påverka lövdominansen.
- Skapa ett par öppna stråk genom beståndet ända ner till strandkanten och genom återkommande röjning upprätthålla dessa.
- Invasiva främmande arter bekämpas.

5.7 Skötselområde 7: Strandskog öster

Areal: cirka 0,5 ha

Beskrivning:

Varierad strandskog med flera olika trädslag och karaktärer. I den bredare delen i söder dominerar gran i sextioårsåldern med sparsamt inslag av död ved. Om den lämnas för fri utveckling kommer naturvärdena att öka på sikt. Norr om granpartiet finns en smal, flerskiktad, lövträdsdominerad strandskog med påtagligt inslag av ask och rönn. Där växer även säl, klibbal, hägg och björk samt buskar som olvon och skogstry.

Bevarandemål:

- Varierad strandskog med grandominans i det södra bredare partiet och lövdominans i övriga delar.
- Strandskogen utgörs av flera olika trädslag i olika åldrar, ask utgör del av trädskiktet och död ved finns i riklig mängd.
- Vissa partier hålls öppna mot stranden för att öka vattenkontakten och andra delar får utvecklas fritt.

Skötselåtgärder:

- Delar av strandskogen får utvecklas fritt.
- I vissa delar, som visas på kartan i bilaga 2, skapas öppna partier mot vattnet mellan trädgrupper som sparas.
- Vid tillskapande av öppna strandpartier ska ask, rönn och sälg gynnas i de partier där trädgrupper sparas, medan gran hålls efter i dessa delar.
- Träd som riskerar att falla över bilvägen eller anläggningar för friluftslivet får fällas.
- Död ved lämnas i möjligaste mån kvar i beståndet.
- Invasiva främmande arter bekämpas.

5.8 Skötselområde 8: Friluftsanläggningar

Beskrivning:

Att åter öppna upp marken mellan hembygdsgården och sjön kommer att återskapa och utveckla områdets värde både för friluftsliv, kulturmiljö och landskapsbild. Det kommer per automatik att göra området mer tillgängligt för människor igen. Tillgängligheten kan med fördel också utvecklas med några enklare anläggningar för friluftslivet, så som informationstavlor, en lättframkomlig gångstig, några rastplatser och en brygga.

Bevarandemål:

- Gränsmarkeringen för naturreservatet ska vara i gott skick.
- Naturreservatet ska vara tillgängligt för besökare och väl underhållna anläggningar för friluftslivet ska finnas i området, så som en lättframkomlig gångstig, dass, brygga och rastplatser med eldstad, varav en med vindskydd.
- Skyltar med beskrivande och upplysande information kring områdets naturvärden och kulturhistoria ska finnas i eller invid naturreservatet.

Skötselåtgärder:

- Naturreservatets gräns märks ut i enlighet med naturvårdsverkets vägledning och underhålls.
- En informationstavla om naturreservatet placeras vid entrén till området och hembygdsgården. Mindre skyltar med information om områdets naturvärden, historik och restaurering kan placeras ut på flera platser i området.
- En lättframkomlig gångstig anläggs från hembygdsgården via en åkerholme ner till stranden i öster. Den kan eventuellt beläggas med stenmjöl.
- Rastplatser med eldstad placeras vid åkerholmen och vid stranden i öster. Vid stranden kan ett vindskydd anläggas.
- Närmare sjön i öster kan en mindre parkering för ca 2 bilar anläggas samt en tillgänglighetsanpassad gångstig därifrån utmed stranden till vindskyddet.
- En brygga anläggs vid stranden i den östra delen.
- Ett dass anläggs i närheten av entrén vid hembygdsgården.

6. Dokumentation och uppföljning

Reservatsförvaltaren ansvarar för tillsyn, dokumentation och uppföljning i naturreservatet, vilket ska ske i följande omfattning:

- Kontinuerlig tillsyn enligt reservatets föreskrifter.
- Tillsyn och vid behov underhåll av gränsmarkering, informationstavor, och övriga friluftsanordningar.
- Restaureringsåtgärder för att återskapa öppen mark.
- Naturvårdande skötselåtgärder som bete, slåtter och slyröjning i öppen mark, frihuggning och underväxtröjning i åkerholme och lövlund samt röjning i öppna partier vid stränderna.
- Uppföljning av de öppna och de restaurerade markernas utveckling och vid behov anpassning av skötselns intensitet.
- Uppföljning av skogsbeståndens utveckling och vid behov skötsel i form av frihuggning och underväxtröjning samt upprätthållande av öppna stråk vid stränderna.
- Skötselåtgärder som genomförs ska dokumenteras av förvaltaren genom anteckningar samt bilder före och efter åtgärd.
- Förvaltaren ansvarar för att följa upp bevarandemålen.

7. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

En sammanfattning och prioritetsordning för planerade åtgärder redovisas i tabell 1 nedan. Prioritet anges som 1, 2 eller 3, där 1 betyder högsta prioritet.

Tabell 1. Sammanfattning av tidsbestämda skötselåtgärder. Utöver detta utförs vissa skötselåtgärder som listas under respektive skötselområde vid behov.

Skötselåtgärd	Var	När	Prioritet
Gränsmarkering	Hela reservatet	Senast 6 månader efter att reservatet vunnit laga kraft	1
Ny information på websida	Hela reservatet	Senast 1 år efter att reservatet vunnit laga kraft	1
Informationstavla	Invid entré	Senast 1 år efter att reservatet vunnit laga kraft	1
Tillsyn av gränsmarkering	Hela reservatet	Vart 5:e år	1
Restaureringsåtgärder för återskapande av öppen mark och siktstråk mot vattnet	2, 3, 4, 6, 7	Senast 1 år efter att reservatet vunnit laga kraft	1
Slåtter eller bete av öppna och restaurerade marker	1, 2, 3	Årligen. När en sluten grässvål utvecklats inom restaurerade ytor kan delar av områdena lämnas utan åtgärd vissa år.	1
Röjning, frihuggning kring lövträd och buskar	4,5	Högst vart 3:e år	2
Underhåll av siktstråk mot vattnet	6,7	Vid behov	2
Två nya rastplatser med sittplatser, varav minst 1 med grillplats	Hela reservatet	Senast 5 år efter att reservatet vunnit laga kraft	2
Anlägga en gångstig från entrén vid hembygdsgården via en av åkerholmarna ner till stranden i öster.	Hela reservatet	Senast 5 år efter att reservatet vunnit laga kraft	2
Tillsyn av anläggningar för friluftslivet	Hela reservatet	Årligen	2

8. Referenser

Karlstads kommun. Naturvårds- och friluftsplan – Del 3 Värdefulla naturområden.

Karlstads kommun. 2012. Översiktsplan (gällande)

Karlstads kommun. 2024. Översiktsplan 2050 för Karlstads kommun
(granskningshandling)

Länsstyrelsen Värmland. 1989. Kulturmiljöprogrammet Ditt Värmland.

Kartunderlag för skyddad natur, riksintressen, kulturlämningar, historiska kartor,
ortofoton med mera

Webb-sidor:

Artfakta.se

Artportalen.se

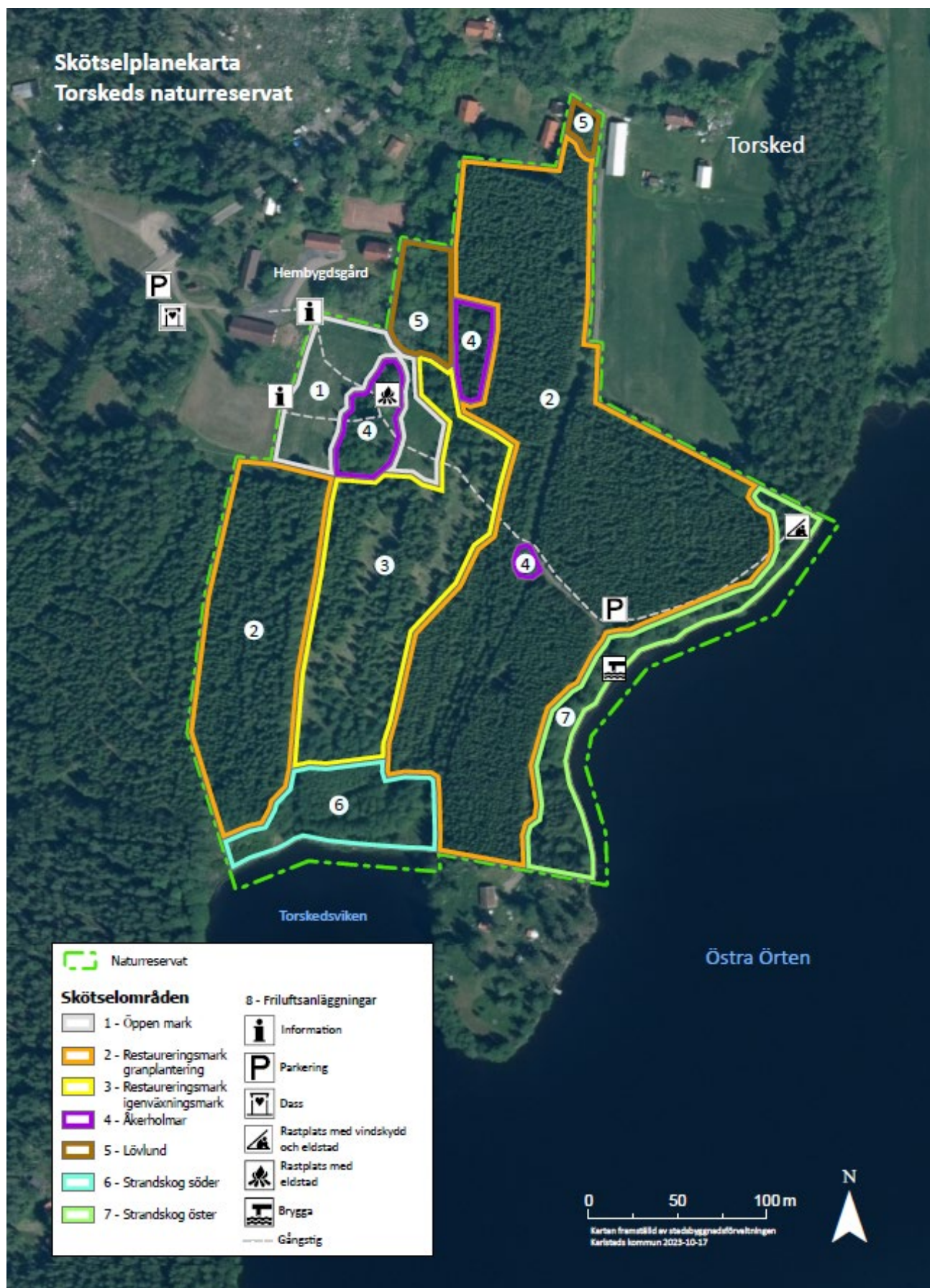
<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/process-att-bilda-naturreservat/>

Muntliga:

Sven-Åke Berglind, naturvårdsbiolog, Länsstyrelsen Värmland

Jan Bengtsson, naturvårdsspecialist

Älvsbacka hembygdsförening

KARLSTADS KOMMUN

Bilaga 5

Hur man överklagar kommunens beslut

Vart ska beslutet överklagas

Kommunens beslut kan överklagas till Länsstyrelsen Värmland.

Vart ska överklagandet lämnas in

En skrivelse ska inlämnas/skickas till Karlstads kommun och inte till Länsstyrelsen.

Postadress:

Karlstads kommun, Kommunledningskontoret, 651 84 Karlstad

E-post:

kommunledningskontoret@karlstad.se

Tid för överklagande

Skrivelsen måste ha inkommit till Karlstads kommun **inom tre veckor** från den dag som **beslutet kungörs**, annars kan ert överklagande inte tas upp till prövning.

Hur man utformar sitt överklagande

Överklagandet ska göras skriftligt.

I skrivelsen ska ni:

- tala om vilket beslut ni överklagar, t ex genom att ange ärendets diarienummer och/eller rubrik
- redogöra för hur ni anser att beslutet ska ändras
- redogöra för varför ni anser att kommunens beslut är felaktigt

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Behöver ni veta mer om hur ni ska gå till väga, så ring eller skriv till kommunen.

Övriga handlingar

Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er ståndpunkt bör ni skicka med dem.

Underteckna överklagandet

Er skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där ni kan nås.